

30.01.2024

Asia/6

§ 10

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan osallisuussuunnitelman vuoden 2023 toimeenpanon toteuma ja vuoden 2024 toimeenpano

HEL 2023-000294 T 00 01 01

Päätös

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta merkitsi tiedoksi toimialan osallisuussuunnitelman toimeenpanon 2023 toteutumisen sekä hyväksyi osallisuussuunnitelman toimeenpanon vuodelle 2024 liitteen mukaisesti.

Lautakunta totesi, että osallisuus on toimialan työn yksi lähtökohdista ja toimintaa ohjaava periaate, joka tulee huomioida toimialan talouden ja toiminnan suunnittelussa. Toimialan vastuulla on kolmen osallisuutta edistävän kaupunkitasoisen palvelun kehittäminen: tilavarauskokonaisuuden ja Varaamon palvelun kehittäminen, vapaaehtoistyön kehittäminen sekä nuorten osallistumisen ja vaikuttamisen kokonaisuus.

Toimiala on asettanut strategiakaudelle tavoitteeksi kehittää asiakaskokemusta sekä kohderyhmien kuulemistä ja tiedonkeruuta osana päätöksentekoa ja päätösten vaikutusten arviointia. Lisäksi palvelukokonaisuudet määrittelevät vuosittaiset osallisuustyönsä toimenpiteet sekä kaupunkiyhteiset ohjelmat ja toiminnot luovat toimialalle osallisuutta kehittäviä tavoitteita ja työtä.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli kehittämisasiantuntija Liisa Remes. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Juha Ahonen

Lisätiedot

Liisa Remes, kehittämisasiantuntija, puhelin: 09 310 26783
liisa.remes(a)hel.fi

Liitteet

1 LIITE Osallisuussuunnitelman toteuma 2023 ja toimeenpano 2024 kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

30.01.2024

Asia/6

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti 31.1.2023, § 10 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan osallisuussuunnitelman vuosille 2021–2025 sekä suunnitelman toimeenpanon vuodelle 2023. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan osallisuussuunnitelma määrittelee osallisuuden keskeiset tavoitteet, osa-alueet, lähtökohdat ja päätoimenpiteet toimialalla. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan päätöksen 31.1.2023, § 10 mukaisesti osallisuussuunnitelman toimenpiteet arvioidaan ja päivitetään vuosittain.

Toimialan johtoryhmä on käsitellyt osallisuussuunnitelman vuoden 2023 toimenpiteiden toteutumisen sekä osallisuuden edistämisen toimenpiteet vuodelle 2024.

Helsingin kaupunkistrategiassa 2021–2025 keskeistä on asukkaiden osallisuuden vahvistaminen Helsingin kaupungin toiminnassa. Helsingin kaupungin osallisuuden periaatteet on kirjattu Helsingin kaupungin hallintosääntöön, jolloin ne sitovat koko kaupunkiorganisaatiota.

Helsingin kaupunki on määrittänyt osallisuuden periaatteiksi:

- yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen
- omaehtoisen toiminnan mahdollistaminen
- yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen

Kaupunginhallitus päätti 13.11.2017, § 1047 osallisuus- ja vuorovaikutusmallin toimeenpanon ja rahoituksen periaatteiden ja niiden osatekijöihin perustuvan osallisuusmallin toimeenpanemiseksi vuosina 2018–2021. Helsingin kaupunginhallitus vahvisti osallistuvan budjetoinnin kolmannen kierroksen toteutusperiaatteet vuosille 2023–2024, (2.5.2023, § 283).

Hallintosäännön mukaan apulaispormestari vastaa toimialallaan osallisuuden ja vuorovaikutuksen toteutumisesta (Hallintosääntö 9 luku § 2). Toimialat raportoivat säännöllisesti lautakunnille osallisuuden etenemisestä toimialalla kaupunginhallituksen 13.11.2017, § 1047 päätöksen mukaisesti.

Osallisuuden edistäminen kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla 2023

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan osallisuussuunnitelma määrittelee osallisuuden keskeiset tavoitteet, osa-alueet, lähtökohdat ja kärkitoi-

menpiteet toimialalla. Toimialan osallisuussuunnitelma rakentuu Helsingin kaupungin osallisuus- ja vuorovaikutusmallin periaatteille ja tavoitteille.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan päätöksen 31.1.2023, § 10 mukaisesti osallisuutta ja yhdenvertaisuutta edistetään osana kaikkea toimialan toimintaa, palveluiden kehittämistä ja toteuttamista sekä päätöksentekoa. Osallisuussuunnitelman toimeenpanoa vuodelle 2024 on valmisteltu osana toimialan talouden ja toiminnan suunnittelua.

Toimialan strategiakauden tavoitteet osallisuudelle muodostuvat kaupunkistrategiasta ja kaupunkistrategiaa toteuttavista kaupunkiyhteisistä ohjelmista ja toimenpiteistä. Toimiala on valinnut strategiakaudelle 2021–2025 osallisuuden kehittämisen painopisteet, jotka ovat asiakaskokemuksen kehittäminen sekä kohderyhmien kuulemisen käytäntöjen ja kohderyhmäkohtaisten vaikutusten arvioinnin kehittämisen toimialan päätöksenteossa. Lisäksi palvelukokonaisuudet asettavat omia osallisuuden edistämisen toimenpiteitä osana osallisuussuunnitelman toimeenpanoa ja palvelukokonaisuuksien vuosisuunnittelua.

Kulttuurin ja vapaa-ajan osallisuussuunnitelman vuoden 2023 toimenpiteet toteutuivat pääosin suunnitellusti. Osan toteutus on alkanut vuonna 2023 ja jatkuu suunnitellusti ensi vuonna. Yksi toimenpide siirtyi kokonaisuudessaan toteutettavaksi vuonna 2024. Toimialan osallisuussuunnitelman strategiset tavoitteet asiakaskokemuksen kehittämisessä ja kohderyhmien kuulemisen ja kohderyhmäkohtaisen arvioinnin kehittämisessä edistyivät muun muassa alueellisten kulttuurikeskusten viisiotyössä, toimialan tilahankkeissa, kehittämällä lapsiystävällisiä palveluun tapoja sekä osallistamalla kaupunkiyhteisen lapsivaikutusten ennakoarvioinnin mallin kehittämiseen. Kulttuuri ja vapaa-ajan toimiala on ollut vuonna 2023 mukana kaupunkiyhteisessä digitaaliin ja muihin osallisuuden menetelmiin liittyvässä kehitystyössä, joka jatkuu myös vuonna 2024.

Kaupungin yhteinen työskentely osallisuuden edistämisen painopisteistä alkoi keväällä 2023 sen jälkeen, kun kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta oli hyväksynyt kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan osallisuussuunnitelman vuosille 2021–2025 ja sen toimeenpanon vuodelle 2023. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala osallistui aktiivisesti kaupunkiyhteiseen työskentelyyn. Työskentelyn pohjalta syntyi kolme yhteistä osallisuuden edistämisen painopistettä vuosille 2023–2025: 1) Osallisuuskokemuksen vahvistaminen, 2) Osallisuusosaamisen ja -ymmärryksen vahvistaminen ja 3) Moniäänisyyden vahvistaminen. Yhteisiä painopisteitä edistäviä toimenpiteitä on toteutettu toimialalla vuonna 2023 ja toteutetaan myös vuonna 2024. Esimerkiksi henkilöstön koulutukset vahvistavat osallisuusosaamista ja -ymmärrystä, asiakas-

kokemuksen kehittäminen vahvistaa osallisuuskokemusta sekä eri kohderyhmien kuuleminen ja osallistaminen vahvistavat moniäänisyyttä.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan 31.1.2023, 10 § hyväksymässä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan osallisuussuunnitelmassa vuosille 2021–2025 osallisuutta edistetään toimialalla viidellä osa-alueella:

1. Paikallinen kehittäminen ja alueellinen aktiivisuus: paikkaperustainen kehittäminen ja yhdessä tekeminen ja alueaktiivien tukeminen yhteistyön, tilojen ja avustusten avulla. Vuonna 2023 paikallista kehittämistä ja alueellista aktiivisuutta edistettiin esimerkiksi paikallisten tilahankkeiden asukasosallisuustyössä, Nuorten budjetin alueellisissa työpajoissa sekä tarjoamalla tiloja ja avustuksia kansalaistoimintaan koko kaupungissa eri alueilla.
2. Aktivismien ja omaehtoisten toiminnan tukeminen: kaupunki yhteisöllisyyden, vaikuttavien tekojen ja kohtaamisen paikkana sekä omaehtoisen toiminnan mahdollistajana tilojen, avustusten ja yhteistyön avulla. Vuonna 2023 aktivismia ja omaehtoista toimintaa tuettiin muun muassa avustuksilla, tiloilla ja välineillä sekä kehittämällä nuorisopalvelujen tukea nuorten aktivismille.
3. Kaupunkilaisten tiedon ja käyttäjien osallisuuden hyödyntäminen: hyödynnetään kaupunkilaisten ja kumppanien kokemuksia, tietoa ja osaamista kaupungin toiminnan ja palveluiden kehittämisessä sekä päätöksenteon valmistelussa. Vuonna 2023 kaupunkilaisten tietoa ja käyttäjien osallisuutta hyödynnettiin esimerkiksi käyttämällä Nuorten Budjetin mittavaa kyselyaineistoa palvelujen kehittämisessä, järjestö- ja kumppaniyhteistyön ja verkostojen kautta sekä kehittämällä lapsiystävällisiä palautteen keräämisen tapoja.
4. Asiakaskokemuksen kehittäminen: palveluita suunnitellaan käyttäjälähtöisesti ja asiakastietoon perustuen siten, että palvelu vasta sekä asiakkaan tarpeita että palvelun tarjoajan tavoitteita. Vuonna 2023 asiakaskokemusta kehitettiin muun muassa alueellisten kulttuurikeskusten visiotyössä sekä tila- ja palveluympäristöhankkeissa. Vuonna 2023 toimialalla otettiin käyttöön tilahankkeiden osallisuus- ja palvelumuotoilumalli.
5. Osallistamisella pyritään yhdenvertaisuuteen: osallistaminen tukee yhdenvertaisuutta, huomioi palvelujen kohderyhmät sekä erityisesti ryhmät, jotka ovat yhteiskunnallisesti heikossa asemassa. Vuonna 2023 osallistamisessa pyrittiin yhdenvertaisuuteen esimerkiksi kehittämällä monikielistä viestintää sekä suuntaamalla tukea OmaStadin prosessiin osallistumiselle erityisesti niille alueille ja kaupunkilaisryhmille, jotka osallistuivat vähemmän edellisellä kierroksella.

30.01.2024

Asia/6

Osallisuuden edistäminen kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla vuonna 2024

Toimialan osallisuussuunnitelmassa on kaksi strategista, koko ohjelmakaudelle ulottuvaa tavoitetta: 1) Asiakaskokemuksen kehittäminen toimialalla ja 2) Kohderyhmien kuuleminen ja kohderyhmäkohtainen vaikutusten arviointi toimialan päätöksenteossa. Näiden tavoitteiden edistämistä jatketaan vuonna 2024 osana osallisuussuunnitelman toimeenpanoa. Toimeenpanoon sisältyy myös kaupunkiyhteisten ohjelmien ja suunnitelmien osallisuutta edistäviä toimenpiteitä ja palvelukokonaisuuksien asettamia keskeisiä osallisuuden vuosittaisia toimenpiteitä. Osallisuus on laajasti kaupungin toimintaa poikkileikkaava teema, joten osallisuutta edistäviä tavoitteita löytyy useista kaupungin ohjelmista ja suunnitelmista. Vuoden aikana laaditaan osallisuuden edistämisen toimenpiteet vuodelle 2025 osana toimialan talouden ja toiminnan suunnittelua. Osallisuussuunnitelman toimenpiteet arvioidaan ja päivitetään vuosittain.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan edustajat toimivat jäseninä kansliajohtoisessa kaupungin osallisuustyöryhmässä, jossa edistetään vuosien 2023–2025 kaupungin yhteisiä osallisuuden painopisteitä. Kaupungin osallisuusryhmä raportoi työstään kaupunkitasoiselle osallisuuden ohjausryhmälle. Toimiala osallistuu ryhmässä seuraavan strategiakauden kaupungin yhteiseen osallisuustyön valmisteluun.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Juha Ahonen

Lisätiedot

Liisa Remes, kehittämisasiantuntija, puhelin: 09 310 26783
liisa.remes(a)hel.fi

Liitteet

1 LIITE Osallisuussuunnitelman toteuma 2023 ja toimeenpano 2024 kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 31.01.2023 § 10

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 17.01.2023 § 3